

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **Řehák & Řehák, v.o.s.**, sídlem Chorinova 23, Česká Třebová, zastoupená Mgr. Petrem Krátkým, advokátem, sídlem Sukova třída 1556, Pardubice, proti žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje**, sídlem Na Spravedlnosti 2516, Pardubice, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v neprovedení výmazu zbraní z centrálního registru zbraní, o nesouhlasu Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích s postoupením věci Městským soudem v Praze,

t a k t o :

K projednání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích pod sp. zn. 52 A 16/2024 **je příslušný** Městský soud v Praze.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně se žalobou podanou dne 14. 6. 2022 u Městského soudu v Praze domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného Policejního prezidia České republiky, sídlem Olšanská 2, Praha 3. Městský soud v Praze konal ve věci dne 29. 9. 2022 ústní jednání a o žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 29. 9. 2022, č. j. 14 A 57/2022-51, tak, že se žalovanému ukládá povinnost vydat ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku rozhodnutí v řízení o žádosti žalobkyně o výmaz označených zbraní z centrálního registru zbraní ze dne 16. 2. 2022 projednávané pod č. j. PPR-7854-4/ČJ-2022-990450.

[2] Na základě kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31. 1. 2024, č. j. 2 As 249/2022-31, uvedený rozsudek zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení s odůvodněním, že v daném případě je třeba se soudní ochrany domáhat cestou žaloby na ochranu před nezákonným zásahem.

[3] Městský soud v Praze proto v dalším řízení vyzval žalobkyni ke změně žalobního typu (usnesením ze dne 14. 2. 2024, č. j. 14 A 57/2022-80) a posléze i k úpravě označení žalovaného (usnesením ze dne 28. 2. 2024, č. j. 14 A 57/2022-90). Po reakci žalobkyně pak Městský soud v Praze usnesením ze dne 18. 3. 2024, č. j. 14 A 57/2022-94, „*připustil změnu návrhu spočívající ve změně žalobního typu a v označení žalovaného*“ s tím, že nadále bude „*žalobu považovat za žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu a jako se*

žalovaným bude jednat s Krajským ředitelstvím policie Pardubického kraje“. S odkazem na sídlo Krajského ředitelství policie Pardubického kraje (Na Spravedlnosti 2516, Pardubice) pak Městský soud v Praze *ex officio* přistoupil ke zkoumání místní příslušnosti, přičemž dospěl k závěru, že k vyřízení žaloby, o níž již jednou rozhodl, není místně příslušný. Proto usnesením ze dne 27. 3. 2024, č. j. 14 A 57/2022-97, postoupil věc Krajskému soudu v Hradci Králové.

[4] Krajský soud v Hradci Králové (pobočka v Pardubicích) vyslovil s postoupením věci nesouhlas a v souladu s § 7 odst. 6 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), předložil věc k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu. Krajský soud připomněl, že při určení věcné a místní příslušnosti soudu se vychází ze zásady *perpetuatio fori*, dle které se věcná i místní příslušnost posuzují podle okolností, které tu byly v okamžiku zahájení řízení, a takto určená příslušnost trvá až do skončení řízení. Změny skutečností rozhodných pro posouzení věcné či místní příslušnosti, jež nastanou až v průběhu řízení, jsou dle krajského soudu (nestanoví-li zákon výslovně jinak) nerozhodné. Takto stanovenou místní příslušnost nemohou dle krajského soudu ovlivnit ani následné změny žaloby. Krajský soud upozornil, že Městský soud v Praze výše uvedené nerespektoval, po dvou letech od zahájení řízení a poté, co již rozhodl ve věci samé, bez námítky účastníků přistoupil ke zkoumání místní příslušnosti a věc postoupil dle § 7 odst. 5 s. ř. s. Krajskému soudu v Hradci Králové. Dle názoru krajského soudu tak městský soud učinil v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (konkrétně mj. s usnesením rozšířeného senátu ze dne 20. 11. 2018, č. j. Nad 99/2018-75, č. 3821/2019 Sb. NSS), dle které platí, že není-li nedostatek místní příslušnosti odhalen (ať již soudem samotným či k námitce účastníka) do doby, než soud při ústním jednání vyzve účastníky k přednesům ve věci, anebo do vydání rozhodnutí ve věci samé (rozhoduje-li soud bez jednání), je pro další řízení případný nedostatek místní příslušnosti zhojen. Má se tedy za to, že rozhoduje soud místně příslušný, ačkoli tomu tak není. Později soud může místní příslušnost zkoumat jen k námitce účastníků řízení, ta však nebyla v průběhu řízení uplatněna. Krajský soud tak dospěl k závěru, že jakékoli pozdější zkoumání místní příslušnosti již městskému soudu nepřislušelo, resp. nemohlo být úspěšné a nemohlo vést k postoupení věci jinému soudu.

[5] Ustanovení § 7 odst. 6 s. ř. s. upravuje, že *není-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému. Nesouhlasí-li tento soud s postoupením věci, předloží spisy k rozhodnutí o příslušnosti Nejvyššímu správnímu soudu. Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce jsou soudy vázány*.

[6] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

[7] Otázkou určení okamžiku, do kterého může správní soud z vlastní iniciativy zkoumat místní příslušnost, resp. kdy dojde ke zhojení jejího případného nedostatku, se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti zabýval. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v této souvislosti v usnesení ze dne 20. 11. 2018, č. j. Nad 99/2018-75, č. 3821/2019 Sb. NSS, vyslovil následující závěry: „Krajský soud může podle § 105 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. z vlastní iniciativy zkoumat nedostatek místní příslušnosti jen do doby,

pokračování

než začne jednat ve věci samé, tj. do doby, než při ústním jednání vyzve účastníky k přednesům ve věci. Rozhoduje-li soud bez jednání, může místní příslušnost zkoumat do vydání rozhodnutí ve věci samé. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že místně nepříslušný krajský soud již učinil procesní úkony týkající se vedení řízení či vydal rozhodnutí procesního charakteru, ani doby, která mezitím uplynula od podání žaloby.“

[8] V daném případě se jednalo o situaci, kdy žalobkyně podala u Městského soudu v Praze žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného Policejního prezidia ČR se sídlem v Praze, o níž Městský soud v Praze rozhodl při ústním jednání rozsudkem. Tento rozsudek byl následně zrušen Nejvyšším správním soudem s odůvodněním, že žalovaný akt nemá povahu rozhodnutí, a tedy je třeba se v daném případě domáhat soudní ochrany cestou žaloby na ochranu před nezákonným zásahem. V důsledku toho došlo nejen ke změně žaloby, ale také k úpravě označení žalovaného (na základě posouzení, jakému správnímu orgánu je přiřitatelné jednání popsané v žalobě), a sice na Krajské ředitelství policie Pardubického kraje se sídlem v Pardubicích.

[9] Jak je patrné z obsahu předloženého soudního spisu, námitka místní nepříslušnosti nebyla žádným z účastníků v předchozím řízení vznesena a městský soud přistoupil k jejímu zkoumání a k postoupení věci jinému soudu až v dalším řízení po zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu, tedy poté, co již rozhodl ve věci samé (resp. po umožnění přednesů stranám při ústním jednání). Městský soud v Praze však mohl a měl nesprávnost žalobkyní zvoleného žalobního typu, včetně označení žalovaného, a od toho se odvíjející určení místní příslušnosti řešit a rozpoznat kdykoli dříve, než rozhodl ve věci samé. Nedošlo-li k tomuto odhalení a nebyla-li věc postoupena k vyřízení soudu místně příslušnému před rozhodnutím ve věci samé, pro další řízení tím byl nedostatek místní příslušnosti Městského soudu v Praze zhojen (byť se vyjevil až v návaznosti na změnu žalobního typu a označení žalovaného).

[10] Po vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení Nejvyšším správním soudem nelze na upravenou žalobu pohlížet jako na žalobu nově podanou. Nadále se jedná o jedno a též soudní řízení, pro které jsou v souladu se zásadou *perpetuatio fori* rozhodné okolnosti v okamžiku jeho zahájení, které trvají až do jeho skončení. Jakékoli změny skutečností rozhodných pro posouzení místní příslušnosti, které nastanou až v průběhu řízení, tedy včetně případné změny žalobního typu a změny žalovaného, již nejsou z pohledu posuzování místní příslušnosti rozhodné. Ostatně není ani žádoucí, aby se za takové procesní situace stal místně příslušným jiný soud, než který o věci samé již jednou rozhodl, neboť taková změna vede ke znepřehlednění soudního řízení pro jeho účastníky. Zároveň je uvedené řešení v souladu se zásadou hospodárnosti řízení. Navzdory tomu, že se po změně jedná o jiný žalobní typ, zůstávají žalobní tvrzení a skutková zjištění, jimiž se městský soud zabýval v předchozím řízení, stejná.

[11] Rovněž Ústavní soud konstatoval, že i po změně žaloby „*se upřednostní zásada perpetuatio fori a původně místně příslušný soud bude i nadále pokračovat v řízení*“, neboť bylo-li „*původní řízení zahájeno u příslušného soudu – tedy mimo jiné ze zákona takového, který je schopen nestranně a kvalifikovaně posoudit a rozhodnout konkrétní spor (...), pak ani z hlediska účastníka řízení a procesní ekonomie není bez dalšího žádoucí, aby soud, který se již s věcí seznámil a začal ji posuzovat, byl nahrazen soudem jiným s ohledem na eventuálně (nově)*

nastalý nedostatek místní příslušnosti“ (usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. III. ÚS 2238/21, body 11 a 12).

[12] Nejvyšší správní soud proto přisvědčil předloženému nesouhlasu Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích a rozhodl, že soudem místně příslušným k projednání a rozhodnutí žaloby proti rozhodnutí žalovaného je v daném případě Městský soud v Praze.

[13] Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o otázce místní příslušnosti jsou soudy vázány (§ 7 odst. 6 *in fine* s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu